

Plan izvršilnega odbora v mestu Rostov na Donu.

In o tem bi se lahko pisalo še dalje in dalje — brez konca. Ker je Rusija v oblasti takih oseb, ni čudno, da vedno

bolj nazaduje, da je povsod le revščina in beračija. Tako daleč so »prijatelji kmetov in delavcev« prigospodarili v Rusiji, da so njihova glavna opora zločinci nekdanjega ruskega režima.

Raziskovalci južnega tečaja.

Amerikanski raziskovalec Byrd je končal raziskovanja pokrajin ob južnem tečaju. Ogromni, večno ledeni svet imenujejo »Mala Amerika«. Dne 1. decembra 1929 je javil Byrd po radiu — ameriški vladi v Washington, da je krožil v aeroplanu 15 ur nad južnim tečajem. Byrdova južnotečajna ekspedicija je bila tretja, ki se je posrečila in obogatila znanstvo.

Januarja 1909 je prodrl angleški pomorski častnik Ernst Shackleton do 82 stopinj 23 minut južne širine.

Norvežan Amundsen je bil prvi 17. decembra 1911 na južnem tečaju s štirimi spremljevalci, 4 sanmi in 52 psi, ki so vlekli sanke. — Amundsen si je ustvaril leta 1911 ob Kitovi obali v Rosovem morju takozvano Fram oporišče. Od tukaj je prodiral proti tečaju preko Axel Heiberg, preko Hudičevega ledenika, ob pomočju Nansenovega in Kraljica Maud gorovja proti južnemu tečaju, katerega je krstil po tedanjem norveškem kralju Haakonu.

Dne 18. januarja 1912 je dosegel točko južnega tečaja angleški pomorski oficir Scott. Našel je tamkaj Amundsenov šotor z norveško zastavo. Na povratku s tečaja je zajela Scottova ekspedicija tako ljuta snežena burja, da so vsi udeleženci zmrznili.

Amerikanec Byrd južnega tečaja lanske leto ni presankal ali prehodil kakor njegova prednika, ampak ga je pre-

letel. Za izvršitev svojega načrta si je izbral drugo pot nego svojčas Amundsen. Dvignil se je v aeroplanu s tremi spremljevalci preko ledenika, ki nosi ime po Nansenovi hčerki (raziskovalec severnih krajev) Lihus. Moral se je držati v višini 3.350 metrov, da je lahko preletel snežene gore, ki se vlečejo tako visoko v vseh mogočnih vijugah po južnem tečaju. Posrečilo se mu je, da je našel predor med gorovjem. Da je došel na cilj, je moral pometati iz letala znatne količine bencina ter živil, ker sicer se ne bi bil mogel držati toliko ur tako visoko.

Amerikanec Byrd se je že pred preletom južnega tečaja odlikoval s tem, da je bil prvi z aeroplanom na severnem tečaju leta 1926 in leta 1927 je preletel Atlantski Ocean od zapada proti vzhodu.

Ko se je vrnil ob zaključku lanskega leta Byrd z raziskovanja južnega tečaja nazaj v Ameriko in pričel s trditvijo, da so po ledenih ravanh krog južnega tečaja po več 1000 metrov visoki ledeniki, je zadel na ostro kritiko od strani Norvežanov in Angležev, ki se upirajo na trditve Amundsena in Scotta, ki trdita, da je juž. tečaj nepregledna ravan. V nekaj mesecih se še le bo razjasnilo, kdo je bil prav za prav na južnem tečaju, ker 1000 meterske gore in popolna ravnina je vendar velikanska razlika.

V starih časih najbolj čitana knjiga.

Leta 1356 je izšla v francoskem jeziku potopisna knjiga, ki je bila svojčas prevedena v vse evropske jezike in je doživela do 19. stoletja nešteto izdaj. V knjigi je popisano potovanje po Egiptu, Sveti deželi, Arabiji, Indiji in Kitajski. Knjiga beleži kot pisatelja »Sir Johna Mandeville, grofa Montfort.« Rojen bi naj bil pisatelj v St. Albans na Angleškem in je nastopil potovanje po svetu na dan sv. Mihaela leta 1322. Po knjigi je omenjeni prepotoval Egipt in stopil v vojaško službo pri tamošnjem sultanu, kateremu je pomagal v bojih proti beduinom. Izvršil je tako drzne čine, da je bil voljan dati sultanu mu svojo hčer za ženo, a jo je odklonil, ker je hotel nadaljevati svoja potovanja. Pri slovesu od Egipta mu je izročil sultan spremno pismo, ki ga je varovalo vseh raznih neprilic in nevarnosti, na katere je zadel, ko je romal po krajih Palestine in Arabije. Iz Indije je došel do velikega kana (vladarja) Mongolov. 15 mesecev mu je pomagal v vojaški službi v bojih zoper južnokitajskega kralja z imenom Manzi. Po 34 letih potovanja po svetu se je vrnil pisatelj leta 1366 nazaj v Evropo radi protina, kateri ga je mučil po tolikoletnem rajžanju. Po povratku bi naj bil živel kot

profesor zdravilstva v mestu Lüttich v Belgiji in umrl leta 1372. Pokopali so ga v samostanu viljemitov. Monakovčan Jakob Püterich beleži, da so mu pokazali omenjeni menihi leta 1462 zapuščino tolikanj čitanega pisatelja in sicer: meč, ostroge in jezdno opremo.

Resnica glede pisatelja skozi 5 stoletij najbolj čitane knjige je ta, da jo je spisal francoski zdravnik Jean de Bourgoigne, ki je živel veliko let v Lüttichu. Bil je le v Egiptu na dvoru sultana v zdravniški službi. Ni videl ne Svete dežele ne Arabije, še manj pa Indijo in Kitajsko. Bil je zelo načitan in so mu morali biti dobro znani vsi do tedaj objavljeni potopisi. Iz teh je zbral potrebno gradivo za svojo knjigo. Da ga ne bi razkrinkali, ni pisal svojega dela v tedaj občajnem latinskem jeziku, ampak v francoščini. Podpisal se je z izmišljenim imenom in še le na smrtni postelji je zaupal svojemu prijatelju in sestavitelju njegove oporoke, da je spisal in izdal on knjigo, kateri verjame in se divi v njej popisanim doživljanjem celotni kulturni svet.

Svinjska dekla se sprjme takoj. Plača po dogovoru. Llewald, posestnik, Sv. Anton v Sl. goricah.

Izredna človeška starost.

Znani so primeri, ko so ljudje dočkali še večjo starost, ko Turek Zaro Aga, ki je umrl kot 147 letni starec pod kolesi avtomobila. Zgodovina pripoveduje o nekem Petru Cartanu, ki je živel 185 let in o Louisi Truxovi, ki je umrla leta 1782, stara 175 let. Pisatelj Ludvik Buechner pripoveduje v svoji izdaji »Knjiga dolgega življenja« o 160 letnem starcu, o katerem je poročal na zboru zdravnikov leta 1880 v Bogoti dr. Louis Hernandez in ki je bil takrat še živ. Imenoval se je Miguel Solis in bil je kmetovalec v Sierra Mesilla.

Najstarejši mož, katerega omenja Hufeland v svoji znani razpravi »Umetnost podaljšanja človeškega življenja«, je Josef Surington, ki je umrl leta 1797 v Bergenu na Norveškem, star 170 let. Bil je večkrat oženjen in je zapustil mlado vdovo in mnogo otrok. Ko je umiral, je bil star njegov najstarejši sin 103 leta, najmlajši pa 9 let. Zanimiv je tudi primer Thomasa Parra, ki je bil rojen v angleškem Shrothieru leta 1483 in je umrl v novembru 1635, star 152 let. Paar je bil kmet, ki je živel zelo skromno. Kako zdrav in močan je bil, priča dejstvo, da je moral kot 105 letni starec v Alderbury delati javno cerkveno pokoro, ker je zapeljal mlado dekle. Kot 120 letni starec se je drugič poročil in še ni kazal nobenih znakov starosti. Še le tik pred smrtjo je izgubil vid in spomin, sluh in razum je pa ohranil v polni meri do konca. Ko je bil star 152 let, so se začeli zanj zanimati v Londonu in kralj ga je povabil k sebi. Gostil so ga v dvorni kuhinji, toda mož je bil vajen kmečke hrane in pokvaril si je želodec. Izprememba hrane in razmer je bila kriva, da je v novembru leta 1635 umrl. Slavn raziskovalec Humboldt je bil v Južni Ameriki pri pogrebu Indijanca, starega 143 let. Mož je imel 117 let staro ženo. J. Easton je izdal leta 1799 razpravo »Dolgost človeškega življenja«, v kateri navaja sedem starcev in stark, starih od 140 do 150 let, tri od 150 do 160 let, dva od 160 do 170 let in tri od 175 do 185 let.

Vsiljuje se vprašanje, ali dosežejo ljudje tako visoko starost tudi v naših časih. Tudi sedaj se poroča o ljudeh, ki dosežejo izredno visoko starost.

Tako je svetovni tisk leta 1926 poročal iz Tiflisa, da je umrl Andrej Nikolajevič Smith, star 150 let. Mož je baje služil v Napoleonovem času kot rekrut v ruski armadi in kot star vojak se je udeležil vojne leta 1812 do leta 1815. Tudi po vojni je bil kot 54 letni mož v turški vojni težko ranjen in ruski car ga je lastnoročno odlikoval. Za časa krimske vojne je bil star že 80 let, pa je vendar še služil pri vojaki. Po krimski vojni je bil vpokojen. Pokojnino je dobival iz državne blagajne do l. 1916, potem je skrbelo zanj mesto Tiflis. Vse življenje ni pil alkoholnih pijač, tudi kadil ni nikoli. Žensk se je tudi v mladosti izogibal.

Najstarejši, še živeči mož, je menda Nikolaj Šatkovski v sovjetski republiki Abhaziji, severno od Batuma, star 148 let. Bil je štirikrat oženjen in zadnjič

se je oženil kot 90 letni stari z 20 letno mladenko. Najmlajša hči iz tega zakona je zdaj stara 29 let. Na otoku Cipru je umrl letos menih, star 139 let. — Govoril je arabsko, francosko, angleško, grško in turško in ni bil nikoli bolan. Imenoval se je Saod in začetkom preteklega stoletja je bil suženj Džezeda paše, ki se je boril v Palestini proti Napoleonu. Pozneje je odšel s svojim gospodarjem v izgnanstvo na Malto, kjer se je pokristjanil in stopil v samostan.

Začetkom lanskega leta je umrl v Lutoviscah blizu Ljova trgovec Leib Feld, star 125 let. Rojen je bil leta 1803 v sosedni vasi Dydrovi. Oženjen je bil točno sto let. Njegova žena je bila stara 117 let in bila je še čila in zdrava. Zakonca sta imela 18 otrok, od katerih žive še samo tri hčere in trije sinovi. Najstarejša hčerka je stara 81 let. Iz tega je razvidno, da dosežejo ljudje visoko starost tudi v naših časih.

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsako vrsto rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica štov. 25. 1376

Kravica — mamica. V resnici si zasluži to ime. Pomislimo, ona je preživiteljica vseh rodbin od rojstva do smrti. Kaj bi počeli z otroci brez mleka? A če se upošteva, da mnogi ljudje ne morejo razen mleka ničesar uživati, torej je ona v resnici prava dobrotnica človeštva. Koliko ljubezni bi si torej zaslužila. A imajoč v predvidu oskrbo krav skoro povsod pri naših hišah — moramo priznati, da se prav po mačehovsko odmenjamo tej naši dobrotnici. Kjerkoli redi kmet konje ali vole — je kravica najzadnja. Najboljše krmo pojedjo ti gospodarjevi ljubljenci, a krava je vezana zgolj na to, kar žena možu

za hrbtom vzame ali pa natrga po polju med mejami. Potemtakem, dragi gospodar, kako moreš pričakovati od krave obilno mleka in močno, lepo tele. — Zelo nespametno načelo nekaterih naših kmetov je, da se držijo nemodrega reka: Čim dalje kravo pred otelevitvijo molzeš, tim več bo dajala mleka po teletu. Je to zmota, a kdor ji sledi, dela s tem sam sebi občutno škodo. Pravkar sem čital članek od tozadevnega strokovnjaka A. Fuksa v K., kar vam hočem obrazložiti v kratkih obrisi. Kravo molsti čisto do teleta, je zelo škodljivo. V prvi vrsti se krši s tem razvoj teleta, kajti z molžnjo se krava vsestransko izrablja in izkorišči. Razen navedenega, ako se ne privoščiti mlečnim žlezam odpočitka, ne more priti mlečnost nikoli do količine kakor pri kravi, katera si je odpočila. — Treba je pomisliti, da neprekinjena molžnja je proti prirodi, kajti živali pred tem še divje, so molzle le toliko časa, da si je tele opomoglo, še le z umno rejo je prodril človek do prospeha, da se je mlečnost pri kravah znatno podaljšala. Krava, ki se jo molze čisto do teleta, daje v bodoči perijodi mnogo manj mleka in slabše tele nego ta, katera si je vsaj 4 do 6 tednov pred otelevitvijo odpočila. Pri slabših mlekaricah itak prestane mlečnost sama 2 do 3 mesece pred teletom; toda dobre in primerno krmiljene mlekarice, pa bi dojele tudi čisto do poroda, radi česar je potrebno, da se to omeji. Hoteč pa to omejiti, se je ne sme morda pomolsti samo do polovice, to bi delovanju žlez škodovalo, toda treba pa je čas molžnje čimdalje zmanjševati. Naj se začne osem tednov pred otelevitvijo kravo le dvakrat na dan pomolsti (zjutraj in zvečer), toda pomolsti je treba čisto. Po osmih dneh se potem molze le enkrat dnevno (zvečer), zatem čez 36 do 48 ur itd., dokler naposled krava popolnoma ne prestane. Na sličen način je mogoče tudi pri dobrih mlekaricah 4 do 5 tednov pred teletom mlečnost ustaviti, kar koristno upliva na razvoj teleta in na poznejšo količino mleka.

St. Peter pri Mariboru. Tukajšnja sadjarska in vrtnarska podružnica je imela dne 12. januarja tega leta svoj redni občni zbor po rani službi božji v gostilni gospoda Božič. Izvoljen je bil enoglasno stari odbor. Poročilo o delovanju podružnice sta podala tajnik gosp. Šolski upravitelj ter vnet sadjar in predsednik gosp. Kovačič. Stavili in odobraval so se razni predlogi. Čeravno udeležba ni bila zelo velika, vendar je bil očni zbor zelo živahen. Koliko je v St. Petru vnetih sadjarjev in vrtnarjev, naj spravijo tudi tiste v to koristno organizacijo, kateri še do danes niso člani. Tista mala članarina 25 Din letno bo stotero povrnjena. Sadjereja je ena zelo važnih panog kmetijstva. Pri nas je sadjereja še le v povelju, po nekaterih krajih zelo zanemarjena. V drugih državah je že dosti boljše urejena, kot pri nas, to pa zato, ker so se hitro organizirali v strokovnih organizacijah. Drugod vedo, da je moč le v organizaciji. Pri pomniti se mora, da se društvena škopilnica zelo malo rabi. Člani, poslužite se je, uspeh škropiljenja vam je zagotovljen. Podružnica bo kolikor mogoče skrbela, da se bode vršili tečajji in predavanja. Priporočil bi, naj bi odbor preskrbel, da bi se vršili kakor po drugod, tudi pri nas sadjarski sestanki, da bi lahko vsak povedal svoje želje in dobil nasveta.

*

Imeteljem 20% kronskih priznanic.

Vprašanje 20% priznanic, izdanih za 20% odtegljaje pri žigosanju kronskih bankovcev, se sedaj popolnoma likvidira. Dosedaj je bilo v Sloveniji mogoče vnovčiti le majhen del teh priznanic, ker je bila možnost plačevanja davčnih zaostankov s temi priznanicami prav omejena. Tako določa finančni zakon za tekoče proračunsko leto, da se te priznanice sprejemajo do 1. 1928, in to samo od takšnih davčnih zavezancev, katerim so bile priznanice izdane, oziroma od njihovih naslednikov. Te ugodnosti je bilo pri nas v Sloveniji le prav malo deležnih, ker se davki sproti izterjajo in ker davčne uprave ne dopuščajo, da bi se davčni zaostanki kopičili. Tako so bili davčni zaostanki od leta 1926 in prejšnjih let že davno

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Dr. O. Haunig:

»Kaj, to je zasramovanje,« zakriči Frankopan ves rdeč, »jaz sem grof starodavnega plemeniškega rodu, tako se ne dam zasmehovati.«

»Prav ima Frankopan,« pritrdijo njegovi somišljeniki, »tukaj ni prostora za tako porogljivo izzivanje, naj se glasuje, pokazalo se bo, kaj je bilo od nekdanj običajno.«

In res, ko je prišlo do glasovanja, je ostalo pri stališču, ki ga je zagovarjal grof Frankopan.

S tem je bilo tudi zborovanje zaključeno. Ponosno je stopal Frankopan iz dvorane, baron Purgstall pa je bil bled v obrazu, saj ni pričakoval, da podleže tako mlademu plemenitašu in to še Slovanu.

Seve kar so sklenili deželni stanovi, državni minister knez Porcija ni potrdil v celem obsegu.

Cesar je prisegel dne 5. julija po slavnostni maši, in sicer v cesarjevi sobi v navzočnosti pet

4 odposlancev deželnih stanov. Nato je sledila pri-sega deželnih stanov v veliki dvorani, na kar so se še enkrat zbrali v cerkvi, kjer se je zapela zahvalna pesem.

Po končani slovesnosti se je začela slavnostna pojedina v isti dvorani, kjer se je izvršila pri-sega. Cesar, zelo bled, je sedel pod baldahinom, njemu ob strani nadvojvoda Viljem, za cesarjem sta sedela poslanika španske kraljevine in beneške republike. Na levi strani je stal deželni maršal grof Saura, držeč v rokah goli meč. Imovitelji dednih činov so opravljali vsak svojo službo. Cela ta slavnost se je vršila strogo po običajih, govorilo se ni nič, svirala je le neprenehoma godba in iz Schlossberga so se oglašali topovi.

Ob eni popoldne je bil končan obed, nakar so spremili činovniki cesarja v njegove dvorane. Ceremonijelnost, ki je vladala prej, je nehala, začel se je vesel, neprisiljeni del.

Cesar je dal vsem dednim činovnikom pripraviti slavnostno pojedino v drugem delu gradu.

Vsak dedni činovnik — bilo jih je dvanajst — si je smel povabiti k svoji mizi svoje prijatelje.

Razum tega se je postavilo v veliki dvorani pred pisarno tajnega sveta več miz, pri katerih so pozostili 40 oseb različnih stanov. Jedlo in

SVETI

cerkvene vseh velikosti, navadna voščena la, ila in ila, silikane —
KADILKO po najugodnejših cenah
kupite v TISKARNI SV. CIRILA V
MARIBORU, KOROŠKA CESTA 5.